

< ויש דבר, שלדברי הכל נחלקו בו רבי יוחנן ורבי

שמעון בן לקיש :

ד. עולת העוף ששחט בה מיעוט סימנים מחוץ לעזרה וגמרם בפנים.

לדעת רבי שמעון בן לקיש, אין השחיטה אלא בגמר החיתוך, ומאחר שגמר החיתוך היה בעזרה, אף שתחילתו היה מחוץ לעזרה, הרי זה פטור מכרת של שוחט קדשים בחוץ.

ולדעת רבי יוחנן, אף תחילת החיתוך קרויה שחיטה, ומאחר שהחל לשחוט מחוץ לעזרה, חייב כרת של שוחט קדשים בחוץ.

[ולכאורה הוא הדין שנחלקו, כששחט בבהמת קדשים, סימן אחד בחוץ, וסימן אחד בפנים].

העוסקים בעבודות פרה אדומה

א. מטמאים בגדים.

העוסק בכל אחת מעבודות פרה אדומה, כגון בשחיטה, ובהזאת הדם, ובשריפה, ובאסיפת האפר, נטמא בכך, לטמא אף בגדים שהוא לבוש בהם.

לעניין משליך את עץ הארז ואזוב ושני תולעת, וכן לעניין השורף את הפרה, וכן לעניין אוסף את אפרה, הדבר מפורש בכתוב, שנאמר, "וְשָׂרַף אֶת הַפָּרָה לְעֵינָיו אֶת עֵרָה וְאֶת בְּשָׂרָהּ וְאֶת דָּמָהּ עַל פְּרִשָּׁה יִשְׂרָף. וְלָקַח הַכֹּהֵן עֵץ אֲרָז וְאֵזוֹב וְשָׁנִי תוֹלְעֵת וְהִשְׁלִיךְ אֶל תוֹךְ שְׂרֵפֶת הַפָּרָה. וְכִבֵּס בְּגָדָיו הַכֹּהֵן וְרַחֵץ בְּשָׂרוֹ בַּמַּיִם וְאַחַר יָבֹא אֶל הַמִּזְבֵּחַ וְטָמָא הַכֹּהֵן עַד הָעֶרֶב. וְהִשְׂרִיף אֹתָהּ יְכַבֵּס בְּגָדָיו בַּמַּיִם וְרַחֵץ בְּשָׂרוֹ בַּמַּיִם וְטָמָא עַד הָעֶרֶב. וְאַסֵּף אִישׁ טְהוֹר אֶת אֶפֶר הַפָּרָה וְהַנִּיחַ מִחוּץ לַמִּזְבֵּחַ בְּמָקוֹם טְהוֹר וְהִיָּתָה לְעֹדֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמִשְׁמֶרֶת לְמִי נָדָה חֲטָאת הוּא. וְכִבֵּס הָאִסָּף אֶת אֶפֶר הַפָּרָה אֶת בְּגָדָיו וְטָמָא עַד הָעֶרֶב וְהִיָּתָה לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְלִגְר הַגֵּר בְּתוֹכָם לְחֻקַּת עוֹלָם".

אלא שעניין זה שהשורף את הפרה עצמה טמא, ניתן היה ללמוד בקל וחומר מכך שהמשליך את עץ הארז והאזוב ושני תולעת טמא, והסיבה שנכתב בפירוש שהשורף עצמו טמא, אינה לגופו, אלא ללמד שכל העוסק בעבודות הפרה טמא הוא.

ב. פוסלים אותה במלאכה.

פרה אדומה שנעשית אחת מעבודותיה יחד עם איזו מלאכה אחרת, כגון ששחטה, ויחד עם זאת חיתך דלעת, הפרה נפסלת בכך.

שנאמר "וְשָׁחַט אֹתָהּ" [שלא ישחט דבר עמה]

ללמד שמלאכה אחרת פוסלת את שחיטתה.

ונאמר "וְשָׂרַף אֶת הַפָּרָה" ללמד שמלאכה אחרת פוסלת את שריפתה.

העוסקים בפרה אדומה שארע בה פסול

א. ארע בה פסול בשחיטה.

פרה אדומה שארע בה פסול בשחיטה, [כגון שנתנבלה], לא נתקדשה כלל להיות פרה אדומה, ומעתה בין נתעסק עמה קודם שנפסלה, [כגון ששחטה עד שנפסלה], בין שנתעסק בה אחר כך, [כגון ששרפה או אסף את אפרה], אינו נטמא בה מחמת העיסוק בעבודת פרה אדומה, [אבל טומאת נבילות הוא נטמא אם נוגע בה אחר שנתנבלה].

ב. ארע בה פסול בהזאתה.

פרה אדומה שארע בה פסול באמצע ההזאות, [כגון שנטמאה], לא בטל ממנה שם פרה אדומה, ולפיכך כל אלו שנתעסקו בה עד עתה, [כגון השוחט והמזה], טמאים מחמתה, אבל המתעסקים בה מכאן ואילך, [כגון שרפוה או אספו אפרה], אינם נטמאים מחמתה, כי פרה אדומה פסולה, אינה מטמאה את המתעסקים בה.

מדיני שחיטת פרה אדומה

לדעת רבי אלעזר ברבי שמעון – פרה אדומה שחיטתה באחד, ולא ישחטו שנים פרה אדומה אחת. [שכן דעתו בכל הקרבנות כפי שנתבאר לעיל].

ולדעת חכמים – שנים שוחטים פרה אדומה אחת. [שכן דעתם בכל הקרבנות, כפי שנתבאר לעיל].

שנים ששחטו פרה אדומה

[לדעת חכמים האומרים שהיא נשחטת בשנים]

לדעת רבי שמעון בן לקיש – מאחר שאין קרוי שחיטה אלא סוף החיתוך, אין נטמא לטמא בגדים אלא השני, שגמר את השחיטה אבל הראשון טהור.

ולדעת רבי יוחנן – מאחר שכל החיתוך קרוי שחיטה, גם הראשון שהחל את השחיטה נטמא לטמא בגדים.

דף ל'

שחט פרה אדומה והחליף

בגדיו באמצע השחיטה

כשאחד שחט פרה אדומה, ובאמצע השחיטה בא

חבירו ונטל סודרו מראשו ועטפו בסודר אחר.

לדעת רבי שמעון בן לקיש – מאחר שאין קרוי שחיטה אלא סוף החיתוך, אין נטמא לטמא בגדים אלא בסוף החיתוך, ואם כן לא נטמא אלא הסודר השני, שהיה עליו בגמר החיתוך, אבל הסודר הראשון שהיה עליו רק בתחילת החיתוך לא נטמא.

ולדעת רבי יוחנן – מאחר שכל החיתוך קרוי שחיטה, מתחילת החיתוך הוא נטמא לטמא בגדים, ולכן נטמא גם הסודר הראשון, שהיה עליו רק בתחילת החיתוך.

מדיני שחיטת פסח על החמץ בתוך ימי הפסח

השוחט קרבן פסח על החמץ, [כלומר שיש לשוחט או לאחד מבני חבורה חמץ בביתו], עובר בלא תעשה, שנאמר, "לא תִשְׁחַט עַל חֶמֶץ דָּם זִבְחִי". ולא רק שוחט קרבן פסח על החמץ עובר בכך, אלא אף השוחט אחד משאר קרבנות כשרים בפסח, אם יש לו חמץ באותה שעה, עובר על האיסור הזה, [כמבואר במסכת פסחים].

ולעניין שחיטת קרבן פסח בתוך ימי הפסח, שאינם זמן שחיטת הפסח, [הקרב בארבעה עשר בניסן], ואינו כשר להיקרב אלא לשם שלמים, [כדין פסח לאחר זמנו, שהוא קרב שלמים, כנלמד מהכתוב, "וְזִבְחַתְּ פֶּסַח לַה' אֶקִּיד צֶאֱן וּבִקֵּר", כמבואר בכמה מקומות]:

< כשנשחט בפירוש לשם פסח – קרבן פסול הוא, והשוחטו ויש לו חמץ אינו עובר, משום "לא תִשְׁחַט עַל חֶמֶץ דָּם זִבְחִי".

< וכשנשחט בפירוש לשם שלמים – קרבן כשר הוא, שהרי לכך הוא ראוי, והשוחטו ויש לו חמץ, עובר משום "לא תִשְׁחַט עַל חֶמֶץ דָּם זִבְחִי".

< וכשנשחט בסתם בלא לפרש לשם מה – משמע במסכת פסחים, שדינו כפסח הנשחט לשם פסח, שהוא קרבן פסול, ולכן השוחטו ויש לו חמץ, אינו עובר על כך משום, "לא תִשְׁחַט עַל חֶמֶץ דָּם זִבְחִי".

יש המביאים מכאן ראייה, שפסח אחר זמנו אינו קרב לשם שלמים, עד שיעקרו ממנו בפירוש שם פסח, ולכן כשנשחט בסתם, דינו כנשחט בפירוש לשם פסח.

- ורבי חייא בר גמזא שמע מבני חבורה דחייה לראיה זו, שאין הדין הזה אמור אלא בפסח שעודו עומד להיקרב לשם פסח, כגון שנטמאו בעליו בפסח ראשון, ועומדים להקריבו לשם פסח בפסח שני, אבל כל שאר פסח שעבר זמנו, ואינו עתיד להיקרב לשם פסח, [כגון שהפרישו אותו לפסח ראשון, ואבד, והקריבו אחר תחתיו, ואחר כך נמצא הראשון], מאחר שעתיד להיקרב לשם שלמים, מיד נעשה כשלמים, ולכן אפילו קרב בסתם, הוא כשר כשלמים, [וכשקרב בפסח על החמץ אף בסתם, השוחטו עובר משום "לא תִשְׁחַט עַל חֶמֶץ דָּם זִבְחִי"].

עקירת פסח שהיה עומד להיקרב לשם פסח

נתבאר, שלדברי רבי חייא בר גמזא, אחר זמן הקרבת הפסח [=ארבעה עשר בניסן], רק פסח שעדיין עומד להיקרב לשם פסח, טעון עקירה משמו להיות ראוי להיקרב לשם שלמים, [כגון שעתיד להיקרב בפסח שני].

ובפסח כזה בלבד אמרו, שאם נשחט בימי הפסח על החמץ, אף בסתם, בלא עקירה מפורשת לשם שלמים, השוחטו אינו עובר משום, "לא תִשְׁחַט עַל חֶמֶץ דָּם זִבְחִי", כי אף בסתם עומד הוא לשם פסח, ופסח שלא בזמנו קרבן פסול הוא.

ואף על פי שמתחילת השחיטה שוב אינו עומד לשם פסח, שהרי מאחר שנשחט, אי אפשר להשהותו עד פסח שני, אף על פי כן דינו כפסח העומד לפסח שני, שהשוחטו בסתם, ויש לו חמץ, אינו חייב משום, "לא תִשְׁחַט עַל חֶמֶץ דָּם זִבְחִי", כי קרבן פסול הוא.

ולא רק לדעת רבי יוחנן האומר, שגם תחילת החיתוך נקראת שחיטה, שלדבריו דין פשוט הוא, שהרי בתחילת השחיטה, עדיין היה עומד לפסח שני, ונמצא ששחט דבר העומד לשם פסח.

אלא אף לדעת רבי שמעון בן לקיש האומר, שאין קרויה שחיטה אלא בסופה, ונמצא שכשהגיע לשחיטה עצמה, הקרבן כבר לא היה ראוי להיקרב לשם פסח שני, אף על פי כן אין זה כשאר פסח שעומד להיקרב שלמים, שהשוחטו על החמץ בסתם, חייב משום "לא תִשְׁחַט עַל חֶמֶץ דָּם זִבְחִי", כי מאחר שבעליו עדיין זקוק להקריב פסח שני, אף שאינו יכול להקריב אותו עצמו לכך, דמיו עומדים לשם קניית פסח שני, [וכל זמן שהבהמה מפרכסת, אף אחר שחיטת שני הסימנים, דינה כחיה לעניין פדיון, ודמי פדיונה עומדים לשם קניית פסח שני], ונחשב הוא כפסח שעדיין עומד להיקרב לשם פסח, שהשוחטו בפסח על החמץ פטור משום "לא תִשְׁחַט עַל חֶמֶץ דָּם זִבְחִי", כי הוא קרבן פסול.

השוחט בשנים ושלושה מקומות

לדברי רב יהודה אמר רב וכן לדעת רב יצחק בר שמואל בר מרתא – מי שהתחיל לשחוט בצואר במקום אחד, והפסיק קודם גמר השחיטה, והתחיל לשחוט במקום אחר בצואר, שחיטה

כשרה היא. והוא הדין אף אם הפסיק קודם גמר השחיטה במקום השני, והתחיל לשחוט במקום שלישי, וגמר שם את השחיטה, **שחיטה כשרה היא**. [והוא הדין כשבמקום אחד שחט את הקנה, ובמקום אחר שחט את הוושט, כי אין צריך לשחוט את שניהם במקום אחד].

ולדברי רב יהודה אמר שמואל, וכן לדברי רבי שמעון בן לקיש – שחיטה זו פסולה היא, כי צריך שתהא השחיטה מפורעת, כלומר גלויה וניכרת במקום אחד, וראיה לדבר, מהכתוב המדמה שחיטה לחץ, "חץ שחוט לשונם מרמה דבר בפיו שלום את רעהו ידבר ויבקרו ישים ארבו", המלמד, שכשם שהחץ חותך במקום אחד, כך השחיטה חותכת במקום אחד. [ומה ששנינו שניתן לשחוט את הקנה למעלה סמוך לראש, ואת הוושט למטה סמוך לגוף, או להיפך, הכוונה ששוחט הכל בחיתוך אחד, אלא שמתחיל מלמעלה, וממשיך פנימה באלכסון כלפי מטה, שנמצא חיתוך הקנה גבוה מחיתוך הוושט, אבל הכל באותו חיתוך].

שנים אוחזים בסכין ושוחטים

מבואר במשנה, שכששנים אוחזים בסכין ושוחטים, **אפילו אחד מלמעלה ואחד מלמטה, השחיטה כשרה**.

לדברי רב – ניתן לפרש את המשנה בשני בני אדם, שכל אחד אוחז בסכין אחרת, וחותר במקום אחר בצואר, והשחיטה כשרה, אף על פי שכשהראשון חתך רוב סימן, היה הצואר חתוך גם על ידי חברו, כי שחיטה בכמה מקומות כשרה היא. והחידוש של המשנה הוא, שאין חוששים שמא כל אחד יסמוך על חברו, ולא יקפיד לשחוט רוב סימנים, אלא ודאי כל אחד ישחט רוב סימנים, ובשחיתת הראשון הוכשרה הבהמה לאכילה.

ולדברי שמואל ורבי שמעון בן לקיש – אין לפרש את משנתנו אלא בשני בני אדם, האוחזים בסכין אחת, ושוחטים בה יחד, ואפילו זה אוחז בה סמוך לראש, וזה סמוך לגוף, והסכין באלכסון, והחידוש של המשנה הוא, שאין לחוש שמא כשהם שנים, לא ישחטו בהולכה והבאה כראוי, אלא ידרסו.

מדיני חלדה

חלדה, היא שחיטה, שחיתוכה אינו מכיוון קדמת הצואר, אלא על ידי הכנסת הסכין באמצע הצואר, וחיתוך הסימנים מתוכו.

< **ולדברי הכל, כשהחיתוך של אחד הסימנים החל במקום פנימי מתחילת הסימנים עצמם, [כלומר פנימה מקצה הסימנים מצידם הפונה לקידמת הצואר], כגון שהחליד [=החדיר] את הסכין בין שני הסימנים, ושחט את אחד הסימנים משם, [בין ששחט את האחורי, כלפי אחורי הצואר, כדרך הולכת סכין בשחיטה כדרכה, ובין ששחט את הקדמי, כלפי קדמת הצואר, בכיוון ההפוך לשחיטה כדרכה], ואחר כך שחט את הסימן השני, [אפילו דרך קדמת הצואר]. או שתחילה שחט סימן ראשון דרך קדמת הצואר, ואחר כך החליד את הסכין תחת הסימן השני, וחתכו מאחוריו, בכל אחד מהאופנים הללו, **לדברי הכל זו חלדה**. [לדעת רבי ישבב, הבהמה נבילה, ומטמאה. ולדעת רבי עקיבא, הבהמה טריפה, ולא נבילה].**

< **וכשהחל בחיתוך הסימנים מכיוון קדמת הצואר, אבל לא נכנס מקדמת הצואר ממש, אלא החליד את הסכין תחת העור, ומשם חתך כלפי הסימנים כדרך שחיטה.**

לדעת רב יהודה אמר רב – אופן זה אינו נחשב לחלדה, כי הצואר שעד הסימנים אינו נחשב כמקום השחיטה, ומאחר שהסימנים עצמם נחתכו מכיוון קדמת הצואר, שחיטה כשרה היא.

ולדעת אמרי בי רב – יש להסתפק, אם גם עניין זה נחשב כחלדה, כי לא גילה את בית השחיטה, או שזה אינו נחשב כחלדה.

- **ולדעה זו, שיש להסתפק בחלדה שתחת העור, נסתפקו בגמרא האם חלדה שתחת מטלית הכרוכה על צואר הבהמה, או תחת צמר מסובך בבהמה, נחשבת כחלדה שתחת העור, ויש להסתפק בה כנ"ל, או שדברים אלו אינם כחלק מהצואר עצמו, ודין פשוט הוא שהשוחט תחתיהם שחיטה כשרה היא. ומסיימת הגמרא בתיקו.**

החליד במיעוט סימנים

רב פפא נסתפק, מה הדין כששחט את רוב הסימנים בהכשר דרך קדמת הצואר, ורק אחר כך החליד את הסכין, ושחט את מיעוט הסימנים בחלדה זו.

האם בשחיתת רוב הסימנים כראוי, נגמרה השחיטה בהכשר, או שבחלדת המיעוט לבסוף, נתקלקלה השחיטה.

ומסיימת הגמרא בתיקו.

השוחט שני ראשים כאחד שחיתתו כשרה. [ובדף כ"ט נתבאר, שבקדשים נחלקו חכמים ורבי אלעזר ברבי שמעון, אם מותר לעשות כן לכתחילה. אבל בחולין, הכל מודים שמותר לעשות כן אף לכתחילה].

דרסה

אין השחיטה כשרה אלא כשמוליך הסכין על גבי הצואר, וחותר בהולכה, אבל הדוחק את הסכין על גבי הצואר, ופוסק את הראש בלא הולכה, כאדם המתיז קנה או דלעת, דרסה היא, ופסולה.

וראיה לדבר שאין שחיטה אלא בהולכה, שנאמר, "וַיַּעַשׂ הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה מֵאֲתִים צֶנֶה [=מגינים] זָהָב שְׁחוּט שֵׁשׁ מֵאוֹת זָהָב וְעֵלָה עַל הַצֶּנֶה הָאֶתִי", וזהב שחוט, היינו זהב משוך, שהוא רך, שמושכים אותו ומאריכים אותו, הרי שלשון שחיטה היא במשיכה והולכה.

וכן נאמר על החץ ההולך להרוג, "חֵץ שְׁחוּט לְשׁוֹנִים מִרְמֵה דָבָר", כלומר הליכת החץ נקראת שחיטה, ומכאן ששחיטה היא בהילוך, ולא בדחיקת הסכין על הצואר.

וכששוחט על ידי הולכה והבאה, אין שיעור לגודל הסכין, אלא אפילו סכין קטנה כשרה, ובלבד שיוליך ויביא הרבה פעמים, שיהא חיתוך הסימנים בהולכה והבאה ולא בדרסה. [ובכלל סכין קטנה הכשרה לשחיטה על ידי הולכה והבאה, אפילו איזמל שאין לו קרנים. אבל במחט אין לשחוט, כי מאחר שהוא חד, כשמוליך ומביא בו אינו חותר, אלא נוקב וקורע. ולעניין מרצע הרצענים, שפיותיו חדודים, שחותכים בהם חוטי התפר, נסתפקו בגמרא אם הוא כשר לשחיטה].

וכששוחט בהולכה בלבד, או בהבאה בלבד, על ידי שמזיז הסכין פעם אחת על גבי צואר הבהמה, ובכך גומר את השחיטה, לא יצא מכלל חלדה, אלא אם כן היה שיעור הסכין שתי פעמים כצואר הבהמה, שכשהסכין מונח על הצואר, הוא כנגד כל הצואר, וגם יוצא מחוץ לצואר, כשיעור צואר שלם.

וכן כששוחט שתי בהמות כאחת בהולכה אחת בלבד, צריך שיהא הסכין כשיעור שני הצוארים ועוד צואר נוסף, שכשהסכין מונח על הצוארים, הוא כנגד כל הצוארים, וגם יוצא מחוץ לצוארים, כשיעור צואר שלם.

שחיטת עוף פורח

רבא היה בודק חץ, לראות שאינו פגום, ורבי יונה בר תחליפא היה יורה אותו בצואר עוף הפורח, ושוחטו בכך בהולכה של החץ על הצואר.

דף ל"א

[והיה כשר דווקא כשהיה החץ חותר דרך קדמת הצואר, אבל כשהיה החץ נוקב את הצואר שלא מקדמתו, היה אסור, משום חלדה].

וכשרבי יונה היה שוחט כך עופות פורחים, היה מכין תחילה את העפר שתחתיהם, שיהיה ראוי לכיסוי, [כשהיה העפר קשה, היה כותשו שיהיה תחוח וראוי לכיסוי, וגם מזמנו בפה לכך, וכשכבר היה תחוח, היה מזמנו בפה בלבד לכך, ובכך היה העפר ראוי לכיסוי מתחת לדם], ואחר שנפל העוף, היה מכסה דמו גם מלמעלה, שכן היא מצוות כיסוי הדם, מלמטה ומלמעלה בעפר.

שחיטה מכח גברא

לדברי הכל, אין השחיטה כשרה, אלא כשנעשית מכח גברא [=אדם], שנאמר, "וַיִּבְחַתְּ שְׁלֹמִים וְאֶכְלָתָּ שֵׁם וְשִׁמְחָתָּ לִפְנֵי ה' אֱקִיד", ללמד, שרק מה שאתה זובח, אתה אוכל, אבל מה שנזבח מאיליו אינך אוכל, ומכאן, שאם נפלה סכין על צואר בהמה, ושחטה, אף על פי ששחטה כדרכה, הרי זה פסול.

כוונה לשחוט

לדעת רבי נתן [שאושעיא זעירא דמן חבריא פסק כמותו וסתם משנה כמותו] – די בכך שבפועל תהא השחיטה מכח אדם, כדי שתהא השחיטה כשרה, ואפילו לא היתה כוונה לשחוט, שנאמר בשחיטת קדשים, "לְרִצְנָכֶם תִּזְבַּחְהוּ", ללמד, שהמתעסק בלא כוונה לשחוט, הרי זה פסול, [כפי שנתבאר בדף י"ג], ומתוך שגילתה תורה דין זה בקדשים, יש ללמוד שדווקא בקדשים הדין כן, אבל בחולין השחיטה כשרה, אף בלא כוונה לשחוט, ולכן כשאדם זורק סכין לנועצה בכותל, או מפיל סכין, והלכה ושחטה מכוחו, אף על פי שלא נתכוון לשחוט בה, השחיטה כשרה. וכן כששחט חרש שוטה וקטן, שאין להם דעת להתכוון לשחוט, [וישראל גדול ראה ששחטו בהכשר], השחיטה כשרה.

ולדעת חכמים – אין השחיטה כשרה, עד שיתכוון השוחט לשחוט, [כלומר לחתוך את הסימנים], ואף שדווקא בקדשים גלתה תורה שאין השחיטה כשרה בלא כוונה, אין ללמוד מכך שבחולין אין צריך כוונה כלל, אלא רק שאין צריך כוונה לשחוט, כלומר להתיר את הבהמה בשחיטה, אבל צריך להתכוון לחתוך את הסימנים, ולפיכך שחיטת חרש שוטה וקטן פסולה, אף כשראו אחרים שהיתה בהכשר, כי אין להם דעת להתכוון לחתוך את הסימנים, וכן כשבן דעת זרק סכין לנועצה בכותל, והלכה ושחטה, שחיטה פסולה היא, כי לא נתכוון לחתוך את הסימנים.

ואמר רבא, שיש לרבי נתן להשיב תשובה ניצחת על סברת חכמים, שכן בכתוב לא נאמר

"וחתכת", אלא "וְזָבַחְתָּ", ומעתה, אם יש ללמוד ממנו שצריך כוונה בשחיטה, על כרחך הכוונה לשחיטה, ולא לחתיכה, ואם אין ללמוד ממנו שצריך כוונה לשחיטה, גם כוונה לחתיכה אין ללמוד ממנו.

כוונה בחולין

לדעת רב יהודה אמר רב – מאחר שמצינו שבשחיטת חולין אין צריך כוונה, [לדעת רבי נתן אין צריך כוונה כלל. ולדעת חכמים אין צריך כוונה גמורה], **אף בשאר דברים של חולין, אין צריך כוונה, ולכן, נדה שטבלה שלא מדעת, אף על פי שלא נתכוונה לכך**, [לדעת רבי נתן, אף כשלא נתכוונה לטבילה כלל, כגון שנפלה לנהר מהגשר. ולדעת חכמים, כשלא נתכוונה לטבול אלא ירדה לנהר להקר בו, ולא לטבול בו כל גופה], **טהרה בכך לחולין, ובכלל זה להיזקק לבעלה**, שהוא עניין חולין, [אבל לתרומה ומעשר שני לא טהרה, עד שתתכוון לטבול].

ולדעת רבי יוחנן [שהוא כדעת רבי יונתן בן יוסף] – **רק לעניין שחיטה של חולין, חידשה תורה שמעשה בלא כוונה מועיל כמעשה גמור, אבל לשאר דברים של חולין אין הדין כן, שכן יש ללמוד מפרשת נגעי בתים**, שנאמר בה, "וְהִפְגֵּד פִּי יְהִיָּה בּוֹ נִגְעַת צָרְעַת ... וְהִרְאָה אֶת הַכֹּהֵן ... וְהִסְגִּיר אֶת הַנִּגְעַת שְׂבַעַת יָמִים. וְרָאָה אֶת הַנִּגְעַת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי ... וְאִם יִרְאָה הַכֹּהֵן וְהִנֵּה לֹא פֶּשֶׁה הַנִּגְעַת בַּבֶּגֶד ... וְצָנְהָ הַכֹּהֵן וְכִבְּסוּ אֶת אֲשֶׁר בּוֹ הַנִּגְעַת וְהִסְגִּירוּ שְׂבַעַת יָמִים שְׁנִית ... וְהִפְגֵּד ... אֲשֶׁר תִּכְבֹּס וְסָר מֵהֶם הַנִּגְעַת וְכִבְּסוּ שְׁנִית וְטָהַר", תכבוסת ראשונה היא קודם הסגר [שני], לראות אם יפשה הנגע בהסגר, ותכבוסת שניה היא טבילה לטהר את הבגד אחר שלא פשה בו הנגע, ולא היה צריך לכתוב בתכבוסת שניה, "וְכִבְּסוּ שְׁנִית", ללמד שהיא שניה, כי דבר ברור הוא שהיא שניה, והסיבה שנאמר בה, "וְכִבְּסוּ שְׁנִית", להקיש לתכבוסת הראשונה, וללמד, שכשם שהראשונה היא מדעת אדם, שנאמר בה, "וְצָנְהָ הַכֹּהֵן וְכִבְּסוּ אֶת אֲשֶׁר בּוֹ הַנִּגְעַת", אף השניה היא מדעת אדם, אבל שלא מדעת, כגון שנפל הבגד למים מאיליו, אינה מועילה לטהר את הבגד, [ומכל מקום בתכבוסת שניה, די בדעת כל אדם, ואין צריך דווקא דעת כהן כתכבוסת ראשונה, כי נאמר "וְטָהַר" לרבות כל אדם]. ומכאן יש ללמוד שאף בשאר דברים של חולין אין מעשה נחשב אלא כשנעשה מדעת, ולכן אין הנדה טהורה אף לא לבעלה, אלא כשטבלה מדעת. ובכלל זה, כשהטבילה חברותיה על כורחה, כי הטבילה מדעת חברותיה, אבל כשנפלה לנהר מן הגשר, או ירדה להקר בו ולא לטבול, אין אינה נטהרת בכך.

גל שנתלש מן הים ובו ארבעים

סאה ונפל על האדם ועל הכלים

גל שנתלש מן הים ליבשה, ויש בו ארבעים סאה, כשהוא באויר אינו נידון כמקווה, ואין מטבילים בו, כי אין מטבילים באויר, אבל כשהוא מגיע ליבשה, הוא נידון כמקווה, ומטהר אדם וכלים, [ולא גזרו עליו שלא יטהר כשמגיע ליבשה, לא מחשש שיבואו לטבול בו בעודו באויר, ולא מחשש שיבואו לטהר גם בחרדלית של מי גשמים].

לדעת רב – לחולין, הגל מטהר אדם וכלים, אף בלא שיתכוון האדם להיטהר בו, ובלא שיתכוון לכך שיטהרו בו כליו.

ולדעת רבי יוחנן – אף לחולין, אין הגל מטהר אדם וכלים, אלא אם כן נתכוון האדם להיטהר בו, ונתכוון לכך שיטהרו בו כליו.

פירות שלא הוכשרו שנפלו לתוך אמת המים

כבר נתבאר בכמה מקומות שאין פירות ראויים לקבל טומאה אלא אחר שהוכשרו לכך מרצון הבעלים כלומר שנפל עליהם אחד המשקים לרצון הבעלים.

וכשנפלו פירות לתוך אמת המים שלא מדעתו,

- **אם פשט ידו לטלם משם, לא הוכשרו בכך, כי לא נפלו לשם מרצונו, ולא היה נוח לו בכך שנפלו לשם שהרי בא להוציאם משם.**

- **אבל אם פשט ידיו, והדיח את הפירות במים הללו, גילה שנח לו הדבר שנפלו למים, והוכשרו בכך לקבל טומאה.**

ובשני האופנים הללו, לדעת האומרים, שלחולין אין צריך כוונה, אם היו ידיו טמאות, נטהרו ידיו בכך שהכניסם לאמת המים, להוציא מהם את הפירות.

שחט פרה אדומה ובהמה אחרת

כבר נתבאר בדף כ"ט, שפרה אדומה שנעשית אחת מעבודותיה יחד עם איזו מלאכה אחרת, כגון ששחטה, ויחד עם זאת חיתך דלעת, הפרה נפסלת בכך, וטעם הפסול הוא משום היסח הדעת, שבשעת עבודות הפרה אין להסיח דעתו מהעבודה.

וכל זה כשנתכוון לעשות את המלאכה האחרת, אבל אם לא נתכוון לכך, כגון ששחט פרה אדומה, ובלא כוונה נחתכה עמה דלעת, לא נפסלה הפרה בכך, כי לא הסיח דעתו ממנה כשנעשית העבודה האחרת שלא מדעתו.

וכמו כן כבר נתבאר לעיל, שנחלקו חכמים ורבי

נתן, לעניין שחיטה בלא כוונה, שלדעת רבי נתן שחיטה כשרה היא ולדעת חכמים שחיטה פסולה היא.

ועל פי הקדמות אלו נאמרו הדינים הבאים :

א. שחט פרה אדומה ועמה שחט בהמה אחרת של חולין בכוונה.

- לדברי הכל, הפרה פסולה, כי בשעה ששחטה, עשה מלאכה אחרת. ובהמת חולין כשרה, כי שחטה בכוונה לשחוט.

דף ל"ב

ב. שחט פרה אדומה, ובלא כוונה נשחטה עמה

בהמת חולין.

- לדעת רבי נתן, בהמת החולין כשרה, כי שחיטה שלא בכוונה שחיטה כשרה היא. אבל הפרה האדומה פסולה, ואף על פי שלא הסיח דעתו משחיטתה כשנשחטה בהמת חולין, שהרי לא שחט את בהמת החולין מדעתו, והסיבה לכך שהפרה נפסלת, כי נאמר "וְשַׁחַט אֹתָהּ", ללמד שאין לשחוט יחד עם הפרה שום בהמה אחרת, [ולא רק פרה אדומה אחרת], וכל ששחיטתה בהכשר, אף שהוא שלא מדעת, אם נשחטה יחד עם הפרה, הפרה נפסלת בכך.

- ולדעת חכמים, בהמת החולין פסולה, כי נשחטה בלא כוונה, וממילא הפרה כשרה, כי לא הסיח דעתו ממנה בשחיטתה, ולא שחט עימה דבר אחר בהכשר.

שהייה

שחיטה שבאמצעה שהה השוחט, [כלומר שהחל לשחוט בהולכה והבאה, והניח ידו מלשחוט, ושהה כך, ואחר כך סיים את השחיטה], שחיטה פסולה היא. ונחלקו חכמים מהו שיעור הזמן שישהה בו השוחט, ותיפסל השחיטה.

< לדעת חכמים – שיעור שהייה הוא כשיעור

זמן שאורכת שחיטה שלימה של בהמה.

- לדברי רב, שיעור שהייה בשחיטת בהמה, הוא כשיעור זמן של שחיטת בהמה, ושיעור זמן שהייה בשחיטת עוף, הוא כשיעור זמן של שחיטת עוף.

- וכן אמרי במערבא משמיה דרבי יוסי ברבי חנינא, ששיעור השהייה הוא בכל דבר כשיעור הזמן ששוחטים אותו, שיעור שהייה בבהמה גסה, כשיעור זמן שחיטתה, ושיעור זמן שהייה בבהמה דקה, כשיעור זמן שחיטתה, אלא שיש להוסיף על השיעור הזה את שיעור הזמן של הטלת הבהמה לארץ לשוחטה.

- ולדברי שמואל ורבין אמר רבי יוחנן, שיעור השהייה בשחיטת בהמה, ושיעור השהייה בשחיטת עוף, שווים הם, ובשניהם השיעור הוא כשיעור זמן של שחיטת בהמה, ותו לא.

- ולדברי רבי חנניה השיעור גדול יותר, והוא כשיעור זמן של הטלת בהמה לארץ, ושחיטתה, ולא רק כשיעור זמן השחיטה לבדה.

< ולדעת רבי שמעון – שיעור השהייה הוא כשיעור הזמן ששוחט חכם בודק בו את הסכין לשחיטה.

וכל זה, כששהה השוחט באמצע השחיטה, בכך שהפסיק את השחיטה לגמרי, אבל אם לא הפסיק את השחיטה, אלא היה מוליך ומביא כל הזמן, אפילו נמשכת השחיטה יום שלם, [כגון ששוחט בסכין רעה שאין חידודה חותך יפה], שחיטה כשרה היא.

צירוף שהיות

רבא נסתפק, מה הדין כששהה באמצע השחיטה כמה פעמים, [בכל פעם שהייה גמורה], ואין בכל אחת מהשהיות בפני עצמה שיעור שהייה, אבל יחד יש בהן שיעור שהייה, האם השהיות מצטרפות יחד לפסול את השחיטה, או לא.

שהייה במיעוט סימנים

רב הונא בריה דרב נתן נסתפק, מה הדין כששחט את רוב שני הסימנים בהכשר, ואחר כך שהה, ואחר כך שחט את המיעוט של הסימנים, האם מאחר ששחט את רוב שני הסימנים, מיד נגמרה השחיטה בהכשר, ושוב אין השהייה פוסלת, או מאחר שסיים את המיעוט האחרון בשהייה, נפסלה השחיטה.

ומסיימת הגמרא בתיקו.

נבילה וטריפה

טריפה היא בהמה או עוף שיש בהם אחד מהדברים המטריפים המנויים בפרק שלישי, [בין כשהיא חיה, ובין כשהיא נשחטה], ונבילה היא בהמה או עוף שמתו שלא על ידי שחיטה.

ולעניין איסור אכילה שוות הן, ששתיהן אסורות. אבל לעניין דין טומאה יש ביניהן חילוק, הנבילה מטמאה, [נבלת בהמה מטמאה במגע ובמשא, ונבלת העוף מטמאה בבליעה], וטריפה אינה מטמאה.

ולעניין בהמה ששחט בה את הוושט כדין, ועקר

בה את הקנה שלא כדרך שחיטה. [וכן כששחט

בה סימן אחד בלבד, והמתין לה עד שמתה. וכן

כששחט בה סימן אחד, והחליד בה סימן אחד].

לדעת רבי ישבב [=יְשַׁבְּבָב], כל אלו נבילות הן, ואף על פי שפסיקת הקנה היא מהדברים המטריפים את הבהמה, אין לומר שבפסיקת הקנה נעשית טריפה, וכשנשחט הוושט הרי היא כטריפה הנשחטת, כי שחיטת הוושט לבדה אינה נחשבת שחיטה, ואם כן, הרי זו בהמה שמתה שלא בשחיטה, שהיא נבילה, שכן זה הכלל, כל שיש פסול בשחיטה עצמה שאינה כראוי, הרי זו נבילה, שהרי מתה שלא בשחיטה, וכל שהשחיטה כראוי, ונפסלה מחמת דבר אחר, הרי זו טריפה. [ומתחילה רבי עקיבא היה חלוק על כך, והיה סבור, שמאחר ששחט את הוושט כדין, אינה נבילה אלא טריפה, ולבסוף הודה לרבי ישבב].

< מתחילה אמר רבא, שכן הדין, רק כשתחילה שחט את הוושט, ולבסוף עקר את הקנה, כי תמיד הבהמה מתה על ידי פסיקת הסימן השני, ומאחר שפסיקת הסימן השני לא היתה בשחיטה אלא בעיקור, הרי זו בהמה שמתה שלא בשחיטה, שהיא נבילה. אבל כשתחילה עקר את הקנה, ולבסוף שחט את הוושט, מאחר שהבהמה מתה על ידי חיתוך הסימן השני, כלומר לא בעיקור אלא בשחיטה, אף שאז כבר נטרפה הבהמה מחמת עיקור הסימן הראשון, אין זה אלא כטריפה הנשחטת, ואין זו נבילה אלא טריפה. [ובאופן הזה מדברת המשנה בפרק אלו טריפות המונה שם נקובת הוושט ופסוקת הקנה בין הטריפות].

- **ולבסוף חזר בו רבא, ואמר, שבשני האופנים** אין כאן שחיטה כשרה, כי לא חיתך את שני הסימנים, ולכן בשני האופנים הבהמה מתה שלא בשחיטה, והיא נבילה. [ומה ששנינו בפרק אלו טריפות, נקובת הוושט ופסוקת הקנה, אין הכוונה שגם הן טריפות, אלא שהן אסורות, שלא כל המנויים שם טריפות הן, אלא כולן אסורות, מקצתן משום טריפות, ומקצתן משום נבילות].

< **וריש לקיש אמר, שהדין הזה, שהשוחט** בהמה שנפסק הקנה שלה נבילה היא ולא טריפה, אינו אלא כששחט במקום הפיסוק של הקנה, כי כששחט במקום הזה, לא חתך הוא את רוב הקנה, ונמצא שלא שחט כדין, ולא מתה הבהמה בשחיטה, ולכן נעשית נבילה. אבל כששחט בצואר במקום שלם, נמצא שהוא חיתך רוב שני הסימנים, ושחיטה גמורה היא, אלא שהבהמה אסורה, כי כבר נטרפה מחמת פיסוק קנה שבה, והרי היא ככל טריפה הנשחטת, שאינה נבילה אלא טריפה. [ובאופן הזה מדברת המשנה בפרק אלו טריפות המונה שם נקובת הוושט ופסוקת הקנה בין הטריפות].

- **אולם בגמרא מבואר, שלא יתכן שאלו דברי ריש לקיש, שכן לדעת ריש לקיש, בהמה שנפסק רוב הקנה שלה במקום אחד, נחשבת היא כמי שניטלה ממנה כל הריאה והקנה המחובר לה, ומעתה, איך נחשיב את חיתוך הקנה במקום אחר כשחיטה, הלא הקנה נחשב כמונח מחוץ לבהמה, ואם כן על כרחך מאחר שנפסק רוב הקנה במקום אחד, שוב אין מועילה לבהמה שום שחיטה, והיא כנבילה. [ומה ששנינו בפרק אלו טריפות, נקובת הוושט ופסוקת הקנה, הוא כדעת רבי עקיבא קודם שחזר בו מלחלוק על רבי ישבב, ומאחר שכבר נקבעה בבית המדרש, שוב לא זזה ממקומה, אבל אינה הלכה].**

ניקבה ריאה בין שחיטת

הקנה לשחיטת הוושט

לדעת רבי שמעון בן לקיש, אף על פי שנקב בריאה מטריף את הבהמה, אם ניקבה הריאה בין שחיטת הקנה לשחיטת הוושט הבהמה כשרה.

לדברי רבא – הסיבה לכך היא, כי בכל שחיטה, מאחר שנשחט הקנה, נחשב הקנה ועמו הריאה התלויה בו, כאילו הם מנותקים מן הבהמה, ומעתה, לא אכפת לנו אם ייפול בהם סימני טריפות, כי הם כבר לא חלק מהבהמה. ודווקא נקב בריאה אינו מטריף את הבהמה בין שחיטת הקנה לשחיטת הוושט, אבל אם ניקבו בני מעיים בין שחיטת הקנה לשחיטת הוושט, מאחר שעודם חלק מהבהמה, שהרי אינם תלויים בקנה, נטרפת בכך הבהמה, ומאחר שנעשית טריפה קודם גמר השחיטה, אסורה היא ככל טריפה.

ולסברת רבי זירא – הסיבה לכך, שהנקב בריאה אינו מטריף אחר שחיטת הקנה, כי מאחר שנשחט חצי חיות הבהמה, שוב אין דבר יכול להטריפה, [שהרי מוטרפת היא ועומדת מחמת שחיטת הקנה, ואף על פי כן אינה נחשבת טריפה מחמת כן], והוא הדין אם נקבו בני מעיים בין שחיטת הקנה לשחיטת הוושט, אין הבהמה נעשית טריפה על ידי זה. [מתחילה רצו לומר, שרבי זירא חזר בו מסברא זו, אולם ממסקנת הסוגיה אין ראייה לכך שרבי זירא חזר בו מסברא זו].

ניקבו בני מעיים בין שחיטת

הקנה לשחיטת הוושט

כבר נתבאר, שלסברת רבי זירא, אין דבר מטריף את הבהמה אחר שחיטת סימן ראשון, ובכלל זה כשניקבו בני המעיים בין שחיטת הקנה לשחיטת

הושט, והבהמה כשרה לגמרי לאכילה.

וכמו כן נתבאר שלסברת רבא אם נקבו בני מעיים בין שחיטת הקנה לשחיטת הושט, הבהמה טריפה, כי עד גמר השחיטה היא ראויה להיעשות טריפה בכל דבר [חוץ מנקב בריאה].

ולסברת רבא, הסתפק רבי זירא, מה דין בהמה זו, שבשחיטת הסימן הראשון היתה כשרה, והיתה השחיטה ראויה להתיר את הבהמה באכילה, וגם לטהרה מטומאת נבילות, ובשחיטת הסימן השני נטרפה, ולא היתה השחיטה ראויה אלא לטהר מטומאת נבילות, **האם** שחיטת שני הסימנים מצטרפת יחד להיות שחיטה שלימה לפחות לעניין זה, **שהבהמה לא תטמא טומאת נבילות**, או מאחר ששחיטת הסימן הראשון היתה ראויה להכשיר לגמרי, ושחיטת סימן שני אינה ראויה אלא להציל מטומאת נבילות, אינם מצטרפים יחד, והרי זו כבהמה שלא נשחטה שחיטה שלימה, ומטמאה טומאת נבילות. וכעין ספק זה נסתפק אילפא בפרק בהמה המקשה [כפי שיתבאר שם בעזה"י], **ונפשט הספק**, ששחיטת שני הסימנים מצטרפת, להציל את הבהמה מטומאת נבילות.

© כל הזכויות שמורות י.א.ה.

bekitsur1@gmail.com

[לרכישת ספרי בקיצור באתר אמזון](#)

[פתרון לבעלי חשבונות מוגבלים](#)